

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 26.05.2025 р. № 4)

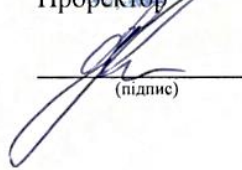
ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «11» липня 2025 р. № 218

ПОГОДЖЕНО
Проректор

Олена ЧАСНІКОВА

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ
РАНЬОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»
для вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2021 № 397, «Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів дошкільної освіти щодо надання підтримки в освітньому процесі дітям з особливими освітніми потребами» (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2021 № 457), Типової програми підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти щодо надання підтримки в освітньому процесі дітям з особливими освітніми потребами» (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2021 № 457) та відповідно до професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України, від 19.10.2021 № 755-21 «Про затвердження професійного стандарту вихователів закладу дошкільної освіти» та професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України, від 28.09.2021 № 620-21 «Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»».

Освітня програма також враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», постанови Кабінету Міністрів України в редакції від 27.01.2021 №86 «Положення про заклад дошкільної освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №800 «Деякі питання щодо підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», Державного стандарту дошкільної «Базовий компонент дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 за №33, Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509 та в контексті вимог законодавства, зокрема, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вихователя закладу дошкільної освіти та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Мета освітньої програми: створення умов для професійного розвитку вихователя-методиста, вихователя відповідно до державної політики в галузі дошкільної освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти (далі - ЗДО) необхідних для організації розвитку, виховання та навчання дітей раннього віку відповідно до Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку, затвердженої Президією Національної академії педагогічних наук України (протокол № 1-2/8-119 від 18.06.2020 р.), та на основі Державного стандарту дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і

науки України від 12.01.2020 за №33.

Основні завдання програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти;
- поглибити й розширити знання вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти з теорії і практики організації освітнього процесу в групах дітей раннього віку, що забезпечує якісні зміни та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній системі дошкільної освіти;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти;
- удосконалити вміння вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін;
- ознайомлення педагогічних працівників із стратегіями та тенденціями, що склали основу для розроблення змісту оновленого Стандарту;
- формування розуміння слухачами сутності понять «Державний стандарт дошкільної освіти», «цінності дошкільної освіти», «компетентність», «освітнє середовище» «результати навчання», «якість дошкільної освіти», «змістове наповнення Стандарту»;
- удосконалення здатності та готовності цільової аудиторії планувати освітній процес з урахуванням положень оновленого Стандарту для вибудовування індивідуальної освітньої траєкторії дитини дошкільного віку;
- формування здатності педагогічних працівників організовувати різні види діяльності дітей раннього віку у закладі дошкільної освіти на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого, інтегрованого, соціокультурного підходів та базових принципах (демократичність; рівний доступ до якісної дошкільної освіти кожній дитини, освіти без дискримінації за будь-якими ознаками; забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору; міжвідомча взаємодія; державно-громадське та державно-приватне партнерство в організації та управлінні дошкільною освітою; соціально-педагогічне партнерство громади та всіх учасників освітнього процесу).
- вдосконалення готовності педагогів до організації партнерства з батьками вихованців задля підвищення культури відповідального батьківства.

Запропонована програма спрямована на надання якісних освітніх послуг в групах дітей раннього віку закладів дошкільної освіти.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері дошкільної освіти;
- сутності Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту

дошкільної освіти;

- структури та змісту чинних освітніх програм;
- планування освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти;
- академічної свободи вихователя-методиста, вихователя в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог чинного законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту дошкільної освіти, чинних освітніх програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку, попередніх результатів вихованців, їх освітніх потреб;
- формувати у дітей компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- генерування нових ідей (креативність);
- прийняття обґрунтованих рішень;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- міжособистісна взаємодія;
- рефлексія та саморозвиток
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх дітей;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Розробник освітньої програми	Тетяна Михайлівна Корж , методист відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти, старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», Надія Іванівна Нечипорук , методист відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти, старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти» для вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти
Мета програми	створення умов для професійного розвитку вихователя-методиста, вихователя відповідно до державної політики в галузі дошкільної освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти (далі - ЗДО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку дітей раннього віку відповідно до Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку, затвердженої Президією Національної академії педагогічних наук України (протокол № 1-2/8-119 від 18.06.2020 р.), та на основі Державного стандарту дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 за №33
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Вихователі-методисти, вихователі закладів дошкільної освіти
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	120 год / 4 кредити ЄКТС (72 аудиторних годин, 48 годин – самостійна робота)
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05, ЗК.06 Професійні компетентності: А1 Прогностична (А1.1, А1.2, А1.3); А2 Організаційна (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4); А3 Оцінювально-аналітична (А3.1, А3.2); А4 Предметно-методична (А4.1) Б1 Здоров'язбережувальна (Б1.1, Б1.2); Б2 Проєктувальна (Б2.1); В1 Психо-емоційна (В1.1, В1.2); В2 Педагогічне партнерство (В2.1, В2.2, В2.3); В3 Морально-етична (В3.1); Г1 Здатність до навчання впродовж життя (Г1.1, Г1.2); Г2 Інформаційно-комунікаційна (Г2.1, Г2.2, Г2.3)

Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Зміст програми

№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	В с ь о г о д и н	Аудиторні			
			Л е к ц і ї	С е м і н а р и	П р а к т и ч н і	С а м о с т і й н а р о б о т а
Модуль І. Філософія освіти ХХІ століття		6	6	—	—	6
1.1.	Національна ідентичність в історичному вимірі	4	4	—	—	4
1.2.	Ідея природовідповідності в генезисі модернізації освіти	2	2	—	—	2
Модуль ІІ. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти		24	—	—	24	14
2.1.	Професійний стандарт: ключові і професійні компетентності сучасного вихователя закладу дошкільної освіти	2	—	—	2	2
2.2.	Педагогічна етика й етикет: створення комфортного освітнього простору	2	—	—	2	2
2.3.	Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти в контексті реалізації Нової української школи	2	—	—	2	2
2.4.	Емоційна компетентність і емоційний інтелект педагогічних працівників	4	—	—	4	2

2.5.	Академічна доброчесність: від внутрішньої культури особистості до академічної культури закладу освіти	2	—	—	2	2
Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»		6	—	—	6	2
Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»		6	—	—	6	2
Модуль III. Організація освітнього процесу в групах дітей раннього віку		34	12	—	22	28
Інваріантна частина		26	12	—	14	20
3.1.	Закон «Про дошкільну освіту»: ключові зміни та нововведення	2	2	—	—	2
3.2.	Базовий компонент дошкільної освіти: концептуальні засади, структура, зміст, завдання, умови реалізації	2	2	—	—	2
3.3.	Особливості організації та планування освітнього процесу в закладах дошкільної освіти	2	2	—	—	2
3.4.	Партнерська взаємодія педагогів з батьками як умова забезпечення якості освітнього процесу ЗДО	2	—	—	2	2
3.5.	Психолого-психологічне обґрунтування необхідності виховання і навчання дітей з раннього віку	2	2	—	—	2
3.6.	Організація життєдіяльності дітей другого року життя	2	2	—	—	2
3.7.	Завдання і зміст когнітивного та мовленнєвого розвитку дітей другого року життя	2	2	—	—	2
3.8.	Організація освітнього процесу в групі дітей третього року життя	2	—	—	2	2
3.9.	Організація та методика проведення занять з дітьми третього року життя	4	—	—	4	2
3.10.	Освітнє середовище як засіб особистісного розвитку дітей раннього віку	2	—	—	2	2
3.11.	Сенсорне виховання дітей раннього віку	2	—	—	2	—
3.12.	Універсальний дизайн у закладі дошкільної освіти як умова реалізації Державного стандарту дошкільної освіти	2	—	—	2	—
Варіативна частина		8	—	—	8	8
3.13.	Психологічний супровід адаптації дитини та батьків до умов закладу дошкільної освіти	2	—	—	2	—
3.14.	Технологія надання послуги раннього втручання	2	—	—	2	—
3.15.	Реалізація Державного стандарту дошкільної	2	—	—	2	—

	освіти за освітнім напрямом «Мовлення дитини»					
3.16.	Упровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи закладу освіти	2	—	—	2	—
3.17.	Соціально-емоційний розвиток дітей дошкільного віку за Програмою The LEGO Foundation «Peppy Pals» («Веселі Друзі»)	4	—	—	4	—
Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль		8	2	—	6	—
4.1.	Настановче заняття. Вхідне діагностування	2	2	—	—	—
4.2.	Тематична дискусія <i>«Організація освітнього процесу в групах дітей раннього віку закладу дошкільної освіти»</i>	2	—	—	2	—
4.3.	Захист проєктів	2	—	—	2	—
4.4.	Вихідне діагностування	2	—	—	2	—

Модуль I. Філософія освіти XXI століття

1.1. Національна ідентичність в історичному вимірі.

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської

ідентичності» та його статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів, пропоновані Законом України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей.

Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика та методика національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та духовно-морального виховання. Регіональність в становленні української національної та громадянської ідентичності. Роль позашкільних заходів та позакласної роботи у формування національної та громадянської ідентичності. Пошукова та творча діяльність учнів у формуванні національної та патріотичної діяльності.

1.2. Ідея природовідповідності в генезисі модернізації освіти.

Ідея природовідповідності у філософських поглядах античних вчених. Суть світоглядної концепції природовідповідності за Я.Коменським та її прояв у його педагогічних ідеях. Вікова періодизація за Аристотелем, Я.Коменським, Ж.-Ж.Руссо. Природовідповідність як філософський принцип панпедії (всезагальної мудрості) Я.А. Коменського. Використання ідеї природовідповідності у біоніці. Ідея природовідповідності в педагогічних інноваціях Г.С. Сковороди ("сродність" праці) та М. Монтесорі (урахування сензитивних періодів у розвитку дитини). Вплив цього принципу на виникнення педагогічних інновацій в умовах сьогодення.

Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти

2.1. Професійний стандарт: ключові і професійні компетентності сучасного вихователя закладу дошкільної освіти.

Ключові і професійні компетентності вихователя закладу дошкільної освіти. Основні аспекти професійного стандарту для вихователів закладів дошкільної освіти. Здатність до спілкування з дітьми та їхніми батьками, розвиток індивідуальних навичок у дітей, а також здатність до адаптації до змін у середовищі дошкільного закладу. Психологічні особливості дітей дошкільного віку, методи виховання та навчання, а також уміння працювати в команді використовувати сучасні педагогічні технології. Професійний розвиток вихователя закладу дошкільної освіти. Сучасні методи та підходи до професійного розвитку вихователя: менторство, колегіальні обміни досвідом, використання інноваційних технологій в освітньому процесі.

2.2. Педагогічна етика й етикет: створення комфортного освітнього простору.

Основи педагогічної етики. Педагогічний етикет: комунікація, взаємодія з колегами та батьками, поведінка в колективі. Створення комфортного освітнього простору (фізичний комфорт, емоційна підтримка). Практичні аспекти реалізації педагогічної етики та етикету.

2.3. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти в контексті реалізації Нової української школи.

Поняття наступності у дошкільній та початковій освіті. Основні проблеми забезпечення наступності. Психологічні бар'єри: складнощі адаптації дітей до нових умов, пов'язані зі зміною структури дня, підходів до навчання та вимог; стрес та тривога через новий режим, більшу тривалість занять, зміну навчального середовища. Роль Нової української школи у вирішенні проблем наступності. Основні принципи НУШ. Інтеграція освітніх стандартів. Розвиток ключових компетентностей. Навчання через діяльність.

2.4. Емоційна компетентність і емоційний інтелект педагогічних працівників.

Емоційний інтелект як важливий інструмент успішної педагогічної діяльності. Основні складові емоційного інтелекту. Розвиток емоційної компетентності педагогічних працівників. Практичні підходи до розвитку емоційного інтелекту в контексті сучасної освіти.

2.5. Академічна доброчесність: від внутрішньої культури особистості до академічної культури закладу освіти.

Визначення конфлікту. Причини виникнення конфліктів: соціально-психологічні, організаційні, комунікативні. Види конфліктів у освітньому середовищі. Стадії конфлікту. Технології управління конфліктами. Роль управління конфліктами в створенні освітнього середовища.

Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Ідентифікація потреб дітей з особливими освітніми потребами. Розробка індивідуальної програми розвитку дитини. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед дітей, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство. Взаємодія з батьками дітей дошкільного віку та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Кращі практики та інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на забезпечення успішного навчання та розвитку всіх дітей. Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем. Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей з різними видами особливих освітніх потреб, включаючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожної дитини: ступінь функціональних можливостей, інтереси та потреби, а також специфічні особливості, пов'язані з конкретними труднощами. Практичні приклади та рекомендації щодо урахування вікових та індивідуальних особливостей у процесі планування та виконання освітніх програм для дітей з особливими освітніми потребами.

Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища.

Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення у дітей різних вікових категорій. Психологічні техніки відновлення ресурсного стану педагогів та дітей в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самодопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в дітей.

Ментальне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем ментального здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях.

Модуль III. Організація освітнього процесу в різновіковій групі закладу дошкільної освіти

3.1. Закон «Про дошкільну освіту»: ключові зміни та нововведення.

Законодавство в галузі освіти. Цілісне бачення реформи дошкільної освіти. Оновлення

змісту освіти. Мета й ключові компоненти Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Структура Державного стандарту дошкільної освіти. Ціннісні орієнтири дошкільної освіти. Типові програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти. Впливи реформування на освітній процес. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Обмін кращими практиками щодо реалізації Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку в умовах сьогодення.

3.2. Базовий компонент дошкільної освіти: концептуальні засади, структура, зміст, завдання, умови реалізації.

Нові вектори Базового компонента дошкільної освіти (Державного освітнього стандарту, його відповідність викликам сучасної дошкільної освіти та запитам практиків. Суть концептуальних засад Базового компонента дошкільної освіти; особливості структурування Державного стандарту дошкільної освіти. Аналіз цінностей дитинства як основи базових принципів та умов реалізації стандарту дошкільної освіти. Організація освітнього процесу з позицій компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегрованого підходів.

3.3. Особливості організації та планування освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.

Побудова освітнього процесу з дітьми дошкільного віку на основі формування досвіду дитини в спілкуванні з дорослими та однолітками в усіх видах діяльності, які реалізуються в дошкільному віці (предметно-практичній, ігровій, образотворчій, пізнавальній та інших) в універсальному розвивальному (ігровому) середовищі на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно орієнтованого, інтегрованого, соціокультурного принципів організації освітнього процесу. Варіативні моделі організації освітнього процесу із застосуванням сучасних технологій, освітніх програм, послуг, предметно-ігрового обладнання. Оптимальне поєднання регламентованих та самостійних видів діяльності. Заняття як основна форма навчально-пізнавальної діяльності. Види занять за способом організації та поєднанням методів і прийомів. Сучасні вимоги до організації та проведення занять.

3.4. Партнерська взаємодія педагогів з батьками як умова забезпечення якості освітнього процесу ЗДО.

Аналіз вимог професійних стандартів «Вихователь закладу дошкільної освіти», «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» щодо партнерської взаємодії учасників освітнього процесу. Завдання закладу дошкільної освіти при взаємодії з батьками. Напрями реалізації взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами. Форми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками вихованців.

3.5. Психолого-психологічне обґрунтування необхідності виховання і навчання дітей з раннього віку

Обґрунтувати необхідність розвитку дітей з раннього віку Основні закономірності фізичного та психічного розвитку дітей раннього віку. Ведучі лінії у розвитку та провідні види діяльності на різних вікових етапах. Сучасні вимоги до організації життя, виховання та розвитку дітей раннього віку. Програмно-методичне забезпечення розвитку дітей раннього віку.

3.6. Організація життєдіяльності дітей другого року життя.

Основні закономірності фізичного та психічного розвитку дітей другого року життя. Ведучі лінії розвитку. Завдання виховання та навчання дітей другого року життя, організація їх життєдіяльності. Місце різних видів діяльності в режимі дітей другого року

життя. Вікові можливості фізичного розвитку дітей. Організація та методика проведення ігор-занять з фізичного розвитку.

3.7. Завдання і зміст когнітивного та мовленнєвого розвитку дітей другого року життя.

Вікові можливості пізнавального та мовленнєвого розвитку дітей другого року життя. Завдання, зміст та організація когнітивного та пізнавального розвитку дітей другого року життя, їх реалізація. Система ігор-занять, спрямованих на мовленнєво-когнітивний розвиток дітей. Орієнтовна система занять. Організація та методика проведення ігор-занять з дітьми другого року життя.

3.8. Організація освітнього процесу в групі дітей третього року життя.

Організація життєдіяльності та завдання виховання дітей. Показники розвитку дітей третього року життя. Якісні зміни фізичного та психічного розвитку як умова переходу малюка у активну та діяльну особистість. Особливості режиму дня, виховання культурно-гігієнічних навичок. Адаптація дітей до умов закладу дошкільної освіти. Взаємодія закладу дошкільної освіти з батьками в адаптаційний період. Криза трьох років.

3.9. Організація та методика проведення занять з дітьми третього року життя.

Особливості організації занять з дітьми третього року життя. Обґрунтування необхідності проведення занять з дітьми третього року життя. Види занять та їх структура. Визначення гранично допустимого навчального навантаження на дітей. Методика проведення занять. Роль ігрових методів та прийомів навчання дітей третього року життя. Підготовка вихователя та дітей до заняття.

3.10. Освітнє середовище як засіб особистісного розвитку дітей раннього віку.

Особливості освітнього середовища в групах дітей третього року життя. Складові освітнього середовища: простір власного «Я», соціальна, природна, культурна, ігрова, сенсорно-пізнавальна та мовленнєва. Принципи створення освітнього середовища. Осередки освітнього середовища. Розміщення та підбір ігрового обладнання. Самостійна діяльність дітей третього року життя та її види. Методи та прийоми керівництва самостійною діяльністю дітей.

3.11. Сенсорне виховання дітей раннього віку.

Поняття сенсорного розвитку та сенсорного виховання. Зміст та завдання сенсорного виховання відповідно до Базового компонента дошкільної освіти та чинних програм. Особливості сенсорно-пізнавального розвитку дітей раннього віку. Методика навчання знарядійно-орудійним діям: співвіднесення, накладання, прикладання, зіставлення. Система дидактичних ігор та занять для формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей, їх організація та методика проведення.

3.12. Універсальний дизайн у закладі дошкільної освіти як умова реалізації Базового компонента дошкільної освіти.

Універсальний дизайн у сфері освіти. Створення сучасного універсального дизайну в закладі дошкільної освіти (доступного, безпечного, розвивального, максимально придатного навколишнього середовища) як умова ефективного використання різних моделей організації освітнього процесу. Принципи універсального дизайну. Моделювання освітнього середовища з урахуванням принципів універсального дизайну.

3.13. Психологічний супровід адаптації дитини та батьків до умов закладу дошкільної освіти.

Сутність поняття «адаптація», види та її ступені, проаналізовано фактори ризику та умови успішної адаптації. Вивчення ступеня адаптаційного періоду кожної дитини, виявлення потенційної «групи ризику», тобто дітей, чіс подальше перебування в ДНЗ пов'язане із суттєвими труднощами. Розглянуто зразки анкетування педагогів та батьків. Під

час роботи в групах слухачі розробляють рекомендації та обмінюються досвідом щодо розвитку дрібної моторики, розвитку комунікативної сфери та соціально-емоційної компетентності малят.

3.14. Технологія надання послуги раннього втручання.

Супровід сімей, які виховують малюків із порушенням розвитку. Підтримка родини в подоланні кризи. Розвиток дитини в природному середовищі та повсякденних активностях. Допомога родині у розвитку дитини життєво необхідних умінь та навичок. Сприяння покращенню взаємодії малюка із членами родини та соціуму. Рання інклюзія та сприяння адаптації дитини до дитячого садочка.

3.15. Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти за освітнім напрямом «Мовлення дитини».

Зміст освітнього напрямку «Мовлення дитини» (інваріантний складник) Базового компонента дошкільної освіти. Пріоритетні завдання, провідні види діяльності, методи та прийоми формування мовленнєвої, комунікативної та художньо-мовленнєвої компетентностей дитини дошкільного віку.

3.16. Упровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи закладу освіти.

Поняття здоров'язбережувальних технологій. Комплекс методів, заходів та практик, спрямованих на збереження та покращення фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я учнів в освітньому процесі. Принципи здоров'язбережувальних технологій. Методи та форми здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі.

Психогігієна та стрес-менеджмент. Роль педагога у впровадженні здоров'язбережувальних технологій. Моделювання здорового способу життя. Формування здоров'язбережувального середовища. Виклики та проблеми впровадження здоров'язбережувальних технологій у закладах освіти.

3.17. Соціально-емоційний розвиток дітей дошкільного віку за Програмою The LEGO Foundation «Perry Pals» («Веселі Друзі»).

Соціально-емоційний розвиток дитини в визначеннях та освітніх напрямках Базового компонента дошкільної освіти України. Соціально-емоційні навички дошкільників. Соціально-емоційний розвиток дітей в умовах сучасних викликів. Емоційні стани дошкільників та стрес. Гра як один із найефективніших способів формування соціально-емоційних навичок і підтримки благополуччя дітей. Програма «Perry Pals» («Веселі Друзі») як дієвий інструмент соціально-емоційного розвитку дітей дошкільного віку. Психологічно безпечне освітнє середовище закладу дошкільної освіти. Принципи підтримуючого спілкування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Інтегрований підхід в організації освітнього процесу в групах дітей раннього віку.

2. Сучасні методики розвитку дітей раннього віку.
3. Прийоми управління стресом та відновлення емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях.
4. Гра як один із найефективніших способів формування соціально-емоційних навичок і підтримки благополуччя дітей.
5. Форми партнерської взаємодії ЗДО з батьками дітей.
6. Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників.
7. Сучасні методи та підходи до професійного розвитку вихователя.
8. Особливості організації та проведення занять в групах дітей раннього віку.
9. Планування освітнього процесу в групах дітей раннього віку.

Список використаних та рекомендованих джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Байєр О.М. та ін.

2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQl>

2. Державний стандарт початкової освіти: Постанова КМУ від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>

3. Європейське мовне портфоліо: методичний посібник. URL: <http://surl.li/eakzd>

4. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / Порошенко М. та ін. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.

5. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти: Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 №1/9-249. URL : <https://bit.ly/3YXGTcq>

6. Кіндрат І. Асоціативні карти в освітній роботі. ВГО «АПДО», 2023. 15 с.

7. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996. URL: <https://bit.ly/3Wl5vu3>

8. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та розвитку громадянської освіти в Україні: додаток до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України. 2015. № 8, С. 87-95.

9. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. №12, С.4-9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>

10. Костюк А.В. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 2, С. 85-89.

11. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова КМУ від 27.01.2021 №86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>

12. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.

13. Про дошкільну освіту: Закон України від 06.06.2004 № 3788–ІХ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20>

14. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 № 2628–ІІІ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>

15. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»: Наказ Міністерства економіки України від 19 жовтня 2021 р. № 755-21. URL:

16. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»: Наказ Міністерства економіки України від 28 вересня 2021 р. № 620-21. URL:

17. Технології професійного розвитку педагогів: навч.-метод. посіб./упорядники: Т.М. Сорочан, М.І. Скрипник; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менедж. освіти». Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>

18. Технології формування Soft Skills в системі професійної підготовки педагога: навчальний посібник / уклад. Т.Й. Бабюк, Н.Г. Каньоса, С.М. Бабюк.

Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. 222 с.

19. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : Наказ МОН України від 10.12.2021 №1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>

20. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидання, 2012. 224 с.